

FM: Nodokļu ieņēmumiem labs pieaugums salīdzinājumā ar pagājušo gadu

Publicēts: 28.12.2021.

[Jaunumi](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Atbilstoši Valsts kases publicētajiem datiem šā gada 11 mēnešos konsolidētā kopbudžeta deficīts bija 1,03 miljardi eiro, kas bija par 490,5 miljoniem eiro vairāk nekā pērn attiecīgajā periodā. Deficīta apmērs valsts budžetā, ņemot vērā valdības apstiprinātā atbalsta Covid-19 seku mazināšanai izmaksu, sasniedz 1,08 miljardus eiro, kamēr pašvaldību budžetā bijis 43,3 miljonu eiro pārpalikums. Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi šogad 11 mēnešos, salīdzinot ar 2020. gadu, palielinājās par 1,2 miljardiem eiro jeb 12% un veido 11,5 miljardus eiro, bet izdevumi pieauguši straujāk, par 1,7 miljardiem eiro jeb 16%, un sasniedza 12,5 miljardus eiro.

Nodokļu ieņēmumi kopbudžetā janvārī–novembrī, ieskaitot vienotā nodokļu konta nesadalīto atlikumu 256,5 miljonu eiro apmērā, veido 9,1 miljardu eiro, kas bija par 888 miljoniem eiro jeb 10,9% vairāk nekā pērn 11 mēnešos. Ja neņem vērā nesadalīto ieņēmumu atlikumu vienotajā nodokļu kontā, tad nodokļu ieņēmumi šogad veido 8,8 miljardus eiro, par 631,5 miljoniem eiro jeb 7,7% pārsniedzot 2020. gada 11 mēnešu nodokļu ieņēmumu līmeni. Tostarp novembrī, neskatoties uz stingrākiem epidemioloģiskajiem ierobežojumiem, saņemto nodokļu maksājumi bija par 7,4% augstāki nekā pērn.

Kopbudžeta nodokļu ieņēmumu palielinājums šogad saistīts gan ar iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes un vidējās darba samaksas pieaugumu, gan zemo nodokļu ieņēmumu līmeni pērn pavasarī Covid-19 pirmā saslimstības viļņa laikā. Līdz ar to nodokļu ieņēmumu pieaugums šogad atsevišķos mēnešos bijis īpaši straujš un, piemēram, maijā kopbudžeta ieņēmumi, ieskaitot vienotā nodokļu konta nesadalīto atlikumu, sasniedza pat 35,1% pieaugumu pret 2020. gadu.

Nodokļu ieņēmumu plāns kopbudžetā, neieskaitot vienotā nodokļu konta nesadalīto atlikumu, 11 mēnešos ir izpildīts par 104,1% un virsplāna ieņēmumi sasnieguši 346,9 miljonus eiro. Lai gan Latvijā no 21. oktobra līdz 14. novembrim bija izsludināta mājsēde un ierobežota daudzu komersantu darbība, tomēr arī novembrī saņemto nodokļu ieņēmumu apmērs pārsniedza budžetā plānoto, plāna izpilde kopbudžetā sasniedza 101,9% un virsplāna ieņēmumi bija 15,5 miljoni eiro.

Lielāki ieņēmumi nekā pērn 11 mēnešos šogad bijuši visos galvenajos nodokļu veidos. Ieņēmumi no pievienotās vērtības nodokļa (PVN) kāpuši par 330,1 miljonu eiro jeb 14,3% un saņemti 2,6 miljardu eiro apmērā. Divas trešdaļas no pieauguma PVN ieņēmumos nodrošināja tirdzniecības nozare. Sociālās apdrošināšanas iemaksas palielinājās par 90,8 miljoniem eiro jeb 3,5%, veidojot 2,7 miljardus eiro, bet iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumi pieauguši par 59,1 miljonu eiro jeb 3,6% un veido 1,7 miljardus eiro. Darba spēka nodokļu ieņēmumiem lielākais pieaugums bijis veselības aizsardzības, kā arī informācijas un komunikācijas pakalpojumu nozarēs. Savukārt akcīzes nodokļa ieņēmumi palielinājušies par 32,3 miljoniem eiro jeb 3,3% un sasnieguši 1 miljardu eiro. Tostarp ieņēmumi no naftas produktiem palielinājās par 17 miljoniem eiro, bet no tabakas produktiem par 12,9 miljoniem eiro. Visstraujākais pieaugums vērojams uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) ieņēmumos, tie šogad ir par 102,3 miljoniem eiro jeb 54,5% augstāki nekā pērn 11 mēnešos, veidojot 289,9 miljonus eiro.

Ieņēmumi no ārvalstu finanšu palīdzības (ĀFP) šogad 11 mēnešos bija par 243,7 miljoniem eiro jeb 22,6% augstāki nekā pērn un veido 1,3 miljardus eiro. ĀFP ieņēmumu pieaugums saistīts ar septembrī saņemto avansa maksājumu 237,4 miljonu eiro apmērā Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanai, ko Eiropas Komisija pērn apstiprināja cīņai ar Covid-19 sekām Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs.

Nenodokļu ieņēmumi kopbudžetā bija 723,7 miljoni eiro un palielinājās par 92,8 miljoniem eiro jeb 14,7%. Šogad ieņēmumu palielinājumu nosaka ieņēmumi no Latvijai piešķirto emisijas kvotu izsolišanas, ieņēmumi no konfiscētajiem noziedzīgi iegūtajiem līdzekļiem, kā arī saņemtie Valsts kases eiroobligāciju papildu emisijas prēmijas ieņēmumi un pašvaldību nenodokļu ieņēmumu pieaugums. Nenodokļu ieņēmumi šogad janvārī–novembrī būtiski pārsnieguši plānoto apmēru. Valsts pamatbudžeta nenodokļu

ieņēmumu plāns tika izpildīts par 136,7% un virsplāna ieņēmumi veidoja 158,5 miljonus eiro.

Atbilstoši Finanšu ministrijas aplēsēm līdz novembra beigām šogad sniegtā atbalsta apmērs Covid-19 seku mazināšanai kopumā sasniedza jau 1,9 miljardus eiro jeb 6,2% no IKP, tostarp atbilstoši Valsts kases datiem gandrīz 1,7 miljardu eiro apmērā veikti izdevumi valsts pamatbudžetā un speciālajā budžetā. Izsniegtā atbalsta pieaugums bijis galvenais iemesls kopbudžeta izdevumu pieaugumam šogad.

Izdevumi atlidzībai kopbudžetā 11 mēnešos veidoja 2,6 miljardus eiro, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pieaugot par 193,7 miljoniem eiro jeb 8,2%. Valsts pamatbudžetā (+8,8%) izdevumi atlidzībai auguši straujāk nekā pašvaldību budžetā (+7,4%). Lielākais atlidzības izdevumu pieaugums bija veselības resorā, tāpat atlidzība palielinājās iekšlietu un aizsardzības nozarēs nodarbinātajiem. Preču un pakalpojumu izdevumi kopbudžetā palielinājās mēreni. Pārskata periodā šie izdevumi auguši par 50,2 miljoniem eiro jeb 4% un veidoja 1,3 miljardus eiro. Lielākais pieaugums preču un pakalpojumu apmaksai bija vērojams atvasināto publisko personu budžetā (augstskolas, zinātniskie institūti u.c.), kā arī aizsardzības nozarē.

Subsīdijas un dotācijas kopbudžetā 11 mēnešos palielinājušās par 266,2 miljoniem eiro jeb 11,6% un veidoja 2,6 miljardus eiro. Izdevumu palielināšanos nosaka papildu finansējuma piešķiršana veselības nozarei (pieaugums par 449,9 miljoniem eiro jeb 46%), tostarp pārskaitījumiem medicīnas personāla algām slimnīcās.

Sociāla rakstura maksājumi kopbudžetā veido vairāk nekā trešdaļu no visiem izdevumiem, un šogad tie palielinājušies visstraujāk no visām izdevumu grupām. 11 mēnešos tie pieauguši par 1,1 miljardu eiro jeb 34,8% un veidoja 4,4 miljardus eiro. No tiem 2,3 miljardi eiro bija pensiju izmaksai, kas, salīdzinot ar 2020. gada 11 mēnešiem, palielinājās par 162,4 miljoniem eiro jeb 7,6% un ko pamatā sekmēja pensiju indeksācija. Savukārt pārējo pabalstu izdevumi pieauguši par 979,8 miljoniem eiro jeb 86,3% un veidoja 2,1 miljardu eiro. Šo izdevumu nozīmīgā palielināšanās saistīta ar izmaksāto atbalstu komersantiem un iedzīvotājiem Covid-19 seku mazināšanai. Atbilstoši Valsts kases datiem uz novembra beigām veikto izmaksu apmērs sociāla rakstura maksājumiem Covid-19 atbalsta veidā sasniedzis 1 miljardu eiro, ietverot grantus uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu finansēšanai, dīkstāves pabalstus, algu subsīdijas, kā arī pabalstus ģimenēm ar bērniem un senioriem.

Starp sociāla rakstura maksājumiem lielu daļu veido slimības un bezdarbnieka pabalsti. Slimības pabalstiem izdevumi valsts speciālajā budžetā 11 mēnešos veikti 277,4 miljonu eiro apmērā, kas bija par 59,2 miljoniem eiro jeb 27,2% vairāk nekā pērn attiecīgajā periodā. Atbilstoši Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) datiem šogad 11 mēnešos par 30,1% pieaudzis slimības pabalstu saņēmēju skaits, ko ietekmējusi Covid-19 izplatīšanās sabiedrībā, tāpat jāņem vērā, ka izdevumus saistībā ar Covid-19 valsts apmaksā jau no pirmās darba nespējas dienas. Savukārt izdevumi bezdarbnieka pabalstiem veikti 110,4 miljonu eiro apmērā un bija par 32,9 miljoniem eiro jeb 23% zemāki nekā pērn janvārī-novembrī. To pamatā nosaka zemāks reģistrētā bezdarba līmenis, kā arī zemāks vidējā pabalsta apmērs, saīsinot šī pabalsta apmaksas ilgumu un apmēra nosacījumus ar pērnā gada 1. janvāri. Atbilstoši VSAA datiem vidējā bezdarbnieka pabalsta apmērs šogad 11 mēnešos samazinājies par 8,6%.

Kopbudžeta kapitālie izdevumi 11 mēnešos veidoja nepilnu 1 miljardu eiro un šogad veikti faktiski iepriekšējā gada līmenī (+0,4%). Šogad ES fondu investīciju projektu izdevumi ir zemāki nekā pērn, tomēr nākamgad līdz ar lielāku ES fondu investīciju ieplūšanu sagaidāms kapitālo izdevumu pieaugums kopbudžetā.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-nodoklu-ienemumiem-labs-pieaugums-salidzinajuma-ar-pagajuso-gadu>